

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 20 października 2009 r. (21.10)
(OR. en)**

14365/09

**POLGEN 143
POLMAR 7
PESC 1296
COSDP 924
AGRI 433
TRANS 388
JAI 673
ENV 671**

PISMO PRZEWODNIE

od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisano przez pana dyrektora Jordiego AYETA PUIGARNAUA

data otrzymania: 16 października 2009 r.

do: Pan Javier SOLANA, Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel

Dotyczy: **KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU
EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW**
W kierunku integracji nadzoru morskiego:
Wspólny mechanizm wymiany informacji dla obszarów morskich UE

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument Komisji COM(2009) 538 wersja ostateczna.

Zał.: COM(2009) 538 wersja ostateczna

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 15 października 2009 r.
KOM(2009) 538 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

W kierunku integracji nadzoru morskigo:

Wspólny mechanizm wymiany informacji dla obszarów morskich UE

{SEC(2009) 1341}

W KIERUNKU INTEGRACJI NADZORU MORSKIEGO:

WSPÓLNY MECHANIZM WYMIANY INFORMACJI DLA OBSZARÓW MORSKICH UE

1. WPROWADZENIE

W swoim komunikacie na temat zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej Komisja Europejska zobowiązała się „*podjąć kroki na rzecz bardziej interoperacyjnego systemu nadzorowania, który łączyłby istniejące systemy monitorowania i śledzenia statków stosowane do zapewniania bezpieczeństwa morskiego, ochronę środowiska morskiego, kontrolę rybołówstwa, kontrolę granic zewnętrznych i inne działania związane z egzekwowaniem przepisów*¹.”

Na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych z dnia 8 grudnia 2008 r. wyrażono poparcie dla działań Komisji na rzecz interoperacyjności między systemami krajowymi i wspólnotowymi w celu zwiększenia opłacalności działań w zakresie nadzoru morskiego. Podejście dążące do pogłębienia integracji systemów nadzoru morskiego znalazło swoje potwierdzenie w planie działania na rzecz rozwoju europejskiego systemu nadzoru granic (EUROSUR), który przewiduje stopniowe tworzenie wspólnego mechanizmu wymiany informacji dla obszarów morskich UE², jak również w ostatniej nowelizacji wspólnotowego systemu monitorowania i informacji o ruchu statków³.

Celem zintegrowanego nadzoru morskiego jest uzyskanie obrazu sytuacji w zakresie działań na morzu mających znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony na morzu, kontroli granicznej, środowiska morskiego, kontroli rybołówstwa, handlu i interesów gospodarczych Unii Europejskiej, a także dla egzekucji prawa w ogólnym zakresie i dla obronności, w celu wsparcia sprawnego procesu podejmowania decyzji.

Dysponowanie aktualnym obrazem sytuacji na morzu pozwala na skuteczne zrozumienie działań związanych z obszarami morskimi, które mogą mieć znaczenie dla ochrony, bezpieczeństwa, gospodarki lub środowiska Unii Europejskiej i jej państw członkowskich. W oparciu o wyraźnie zdefiniowane potrzeby i prawa użytkownika, wspomaga on organy odpowiedzialne za monitoring i nadzór w szeroko pojętym przeciwdziałaniu wszystkim tego rodzaju sytuacjom, wydarzeniom i działaniom związanym z obszarami morskimi UE i w zarządzaniu nimi.

Obszary morskie UE obejmują wody terytorialne, wyłączne strefy ekonomiczne i platformy na szelfie kontynentalnym należące do państw członkowskich UE, o których mowa w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r., a także wszystkie działania związane z morzem prowadzone na ich obszarze, na dnie morza, pod jego powierzchnią, na jego powierzchni i nad jego powierzchnią, takie jak instalacje, ładunki, małe łodzie i statki pływające pod banderą państw UE, będące ich własnością, zarządzane przez nie lub związane

¹ COM(2007) 575 wersja ostateczna z 10.10.2007.

² COM(2008) 68 wersja ostateczna z 13.2.2008 r., s. 9.

³ Dyrektywa 2009/17/WE zmieniająca dyrektywę 2002/59/WE ustanawiającą wspólnotowy system monitorowania i informacji o ruchu statków, Dz.U. L131 z 28.5.2009, s. 101. Równie istotne jest rozporządzenie (WE) nr 725/2004 z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie wzmocnienia ochrony statków i obiektów portowych, Dz.U. L129 z 29.4.2004, s. 6.

z nimi. Poza powyższymi obszarami te obejmują także wszelkie obszary prowadzenia działań poszukiwawczych i ratunkowych oraz wszelkie obszary działań wyznaczone jako miejsce operacji morskich UE przez organy cywilne lub wojskowe⁴.

Istnieje wyraźna potrzeba wymiany informacji z zakresu nadzoru morskiego. Poszczególne organy sektorowe zajmujące się monitorowaniem i nadzorowaniem działań na morzu zbierają dane i informacje operacyjne w celu stworzenia jak najlepszego obrazu sytuacji na morzu na własne potrzeby. W przypadku wielu środowisk użytkowników obraz ten nie obejmuje informacji zebranych przez innych użytkowników sektorowych, ze względu na brak wzajemnej wymiany. Opracowanie niezbędnych środków umożliwiających wymianę tego rodzaju danych i informacji powinno uspołnić obraz sytuacji, jakim dysponują poszczególni użytkownicy. Takie uspołnione obrazy zwiększą skuteczność organów państw członkowskich oraz opłacalność prowadzonych przez nie działań.

Celem niniejszego komunikatu jest wytyczenie zasad przewodnich dla rozwoju wspólnego mechanizmu wymiany informacji dla obszarów morskich oraz uruchomienie procesu jego realizacji. W tym celu należy wypracować pogłębioną koordynację i spójność pomiędzy Komisją Europejską, państwami członkowskimi oraz tymi potencjalnymi uczestnikami wymiany, których Europejska Wspólnota Obronna wskaże jako właściwych.

2. WYZWANIA

Na obecnym etapie rozwój wspólnego mechanizmu wymiany informacji dla obszarów morskich UE wiąże się z następującymi wyzwaniami:

Zróznicowane środowiska użytkowników i operatorów: zarówno na poziomie krajowym, jak i na szczeblu UE, organy krajowe odpowiedzialne za obronność, kontrole graniczne, kontrole celne, zanieczyszczenie morza, kontrolę rybołówstwa, bezpieczeństwo i ochronę na morzu, zarządzanie ruchem statków, reagowanie w sytuacji wypadku lub katastrofy, akcje poszukiwawcze i ratunkowe oraz egzekwowanie prawa zbierają informacje na własne potrzeby.

Mimo że istnieją środki techniczne pozwalające na konstruktywną wymianę tych informacji, większość informacji niezbędnych do stworzenia aktualnego obrazu sytuacji na morzu jest wciąż zbierana przez liczne systemy sektorowe na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym.

Podczas gdy w niektórych przypadkach organy zbierające informacje nie mają świadomości, że podobne informacje są gromadzone przez inne organy i systemy, w innych organy te mają taką świadomość, ale nie są w stanie wymieniać się informacjami ponieważ normy, porozumienia czy strategie służące wymianie informacji istnieją obecnie jedynie w niektórych środowiskach użytkowników.

Zróznicowane ramy prawne: poszczególne działania w zakresie nadzoru morskiego podlegają wszystkim trzem filarom UE. Systemy nadzoru zostały opracowane na podstawie prawodawstwa sektorowego, unijnego i międzynarodowego. Niezależnie od kontekstu danych

⁴ Mimo, że wszystkie obszary wliczające się do „obszarów morskich UE” mają bezpośredni lub pośredni wpływ na strategię i interesy UE, nie wszystkie z nich podlegają kompetencjom UE.

ram UE, nie powinno stać na przeszkodzie integracji działań w zakresie nadzoru morskiego przez państwa członkowskie.

Zagrożenia o zasięgu transgranicznym: zagrożenia z jakimi stykają się państwa członkowskie w kontekście obszarów morskich UE, nierzadko wymagają pogłębienia współpracy międzynarodowej, a czasami nawet podejścia ponadsektorowego, w szczególności w odniesieniu do obszarów pełnego morza.

Szczegółowe przepisy prawa: ramy prawne dla działań w zakresie nadzoru morskiego na obszarach pełnego morza oraz w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych, poufnych i niejawnych zawarte są w przepisach unijnych i międzynarodowych.

3. ZAKRES ZASTOSOWANIA

Uwzględniając powyższe wyzwania, przygotowanie i wdrożenie procesu ustanowienia wspólnego mechanizmu wymiany informacji może zakończyć się powodzeniem jedynie przy pełnym porozumieniu i przy pełnej koordynacji ze wszystkimi właściwymi środowiskami użytkowników i operatorów oraz przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości. W stosownych przypadkach w proces ten należy zaangażować sąsiednie kraje trzecie.

Poszczególne składniki terminu „wspólny mechanizm wymiany informacji” należy rozumieć następująco:

- „**wspólny**”: ponieważ wymiana informacji ma być prowadzona między różnymi środowiskami użytkowników, dane wykorzystywane jako podstawa dla tych informacji należy gromadzić wyłącznie jednorazowo,
- „**informacje**” muszą umożliwiać uzyskanie obrazu sytuacji zdefiniowanego stosownie do potrzeb danego użytkownika. W związku z tym, że informacje pochodzą z różnych środowisk użytkowników należy zadbać, aby były one identyfikowalne, dostępne, zrozumiałe i użyteczne. Należy zapewnić przetwarzanie tych informacji przy zachowaniu odpowiednich instrumentów ochronnych,
- „**wymiana**” oznacza, że każde środowisko nie tylko otrzymuje informacje ale również dostarcza ich na podstawie uzgodnionych wcześniej norm i procedur,
- „**mechanizm**” odnosi się do wzajemnie połączonych sektorowych systemów informatycznych, które umożliwiają użytkownikom tworzenie własnego konkretnego obrazu sytuacji, co umożliwi im określenie trendów i wykrycie nieprawidłowości i zagrożeń.

Ustanowienie wspólnego mechanizmu wymiany informacji powinno zapewnić:

Interoperacyjność: należy znaleźć sposoby i środki, które umożliwią wymianę informacji między systemami sektorowymi, zarówno tymi już funkcjonującymi⁵ jak i rozwijanymi obecnie przez Unię Europejską i jej państwa członkowskie, przy wsparciu takich organów UE jak Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu, Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa, FRONTEX i Europejska Agencja Obrony⁶. Wymaga to rozwoju i wdrożenia istniejących i przyszłych norm, wzajemnych połączeń, procesów i procedur nietechnologicznych, które umożliwią wymianę informacji i ochronę wymienianych informacji na podstawie uzgodnionych praw dostępu. Powinno to także doprowadzić do poprawy interoperacyjności między systemami sektorowymi w państwach członkowskich.

Poprawę obrazu sytuacji: informacje uzyskane w ramach mechanizmu powinny w znaczący sposób poprawić obraz sytuacji na terenie UE i państw członkowskich.

Skuteczność: ponadto mechanizm ten powinien również przyczynić się do zbliżenia w zakresie działań realizowanych przez podmioty związane z morzem, pozwalając uniknąć powielania działań w zakresie gromadzenia informacji, co skutkowało będzie znaczącym obniżeniem kosztów finansowych dla wszystkich uczestników tego procesu. Z czasem, przy wykorzystaniu narzędzi i środków nadzoru z poszczególnych środowisk użytkowników, możliwe byłoby uwzględnienie podejścia wielofunkcyjnego.

Pomocniczość: znaczącą większość działań z zakresu monitorowania morza i nadzoru morskiego państwa członkowskie przeprowadzają we własnym zakresie. Zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie odpowiadają za koordynację gromadzenia i weryfikacji informacji od wszystkich swoich organów, jednostek administracyjnych i krajowych przedsiębiorców, przy czym najlepiej, aby działania te wykonywano przy pomocy centralnego krajowego mechanizmu koordynacyjnego. Państwa członkowskie, w stosownych przypadkach, zarządzają także prawami dostępu dla stron trzecich, kwalifikują dane i informacje pod kątem poziomu ich ochrony, oraz zatwierdzają i kontrolują mechanizmy selektywnego rozpowszechniania i ochrony danych.

4. ZASADY PRZEWODNIE ROZWOJU WSPÓLNEGO MECHANIZMU WYMIANY INFORMACJI DLA OBSZARÓW MORSKICH UE

4.1. Zasada 1: Podejście promujące bezpośrednie połączenie wszystkich środowisk użytkowników

Wspólny mechanizm wymiany informacji powinien umożliwiać organom państw członkowskich skuteczniejsze wykorzystywanie informacji związanych z nadzorem morskim. Należy opracować wspólne przepisy i normy na szczeblu wspólnotowym w celu optymalizacji procesu wymiany informacji między poszczególnymi środowiskami użytkowników. Każdemu z tych środowisk należy umożliwić przekazywanie lub otrzymywanie informacji na szczeblu

⁵ Np. SafeSeaNet, CleanseaNet, EU LRIT Data Center obsługiwane przez Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa na Morzu.

⁶ W dokumencie roboczym służb Komisji uzupełniającym niniejszy komunikat znajduje się glosariusz pojęć i akronimów.

krajowym z poziomu międzynarodowych⁷, regionalnych⁸, wspólnotowych⁹, wojskowych¹⁰ i wewnętrznych systemów i mechanizmów bezpieczeństwa¹¹, na zasadzie ograniczonego dostępu, zgodnie z warunkami korzystania z tych informacji i zdefiniowanymi prawami dostępu użytkowników, w celu stworzenia obrazu sytuacji dostosowanego do potrzeb danego użytkownika.

4.1.1. Kwestie wymagające uwzględnienia

- (1) Elastyczny mechanizm wymiany informacji: wspólny mechanizm wymiany informacji musi być wystarczająco bezpieczny i jednocześnie wystarczająco elastyczny, aby uwzględniał potrzeby i położenie nowych użytkowników. Oznacza to konieczność umożliwienia każdemu środowisku użytkowników, uczestniczącemu we wspólnym mechanizmie wymiany informacji, dostępu do możliwie jak największej ilości informacji, tak aby stworzyć indywidualny obraz sytuacji, który odpowiadać będzie wymaganiom operacyjnym tych środowisk. Potrzeba tego rodzaju zaistniała na przykład w odniesieniu do wspólnych operacji prowadzonych przez Frontex w celu zapobieżenia nielegalnym działaniom na południowych zewnętrznych granicach UE.
- (2) Źródło wyczerpujących informacji wspomagające procedurę decyzyjną: poprawę zdolności do podejmowania decyzji osiągnąć można jedynie przy udziale wszystkich środowisk. Przykładowo wymiana informacji musi odbywać się w obu kierunkach pomiędzy organami cywilnymi a siłami obronnymi, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad związanych z ochroną informacji.

4.1.2. Zalecenia

- (1) Nie powielać danych: dane z monitorowania ruchu powinny być upowszechniane jednorazowo poprzez system Safe-Sea-Net¹². Te same dane można by następnie udostępniać wszystkim autoryzowanym użytkownikom, w tym środowisku obronnemu, zgodnie z istniejącymi ramami prawnymi na szczeblu UE lub po odpowiednim przetworzeniu.
- (2) Interoperacyjność między środowiskami użytkowników w UE: Aby siły zbrojne w UE mogły udzielać wsparcia organom cywilnym w zakresie bezpieczeństwa i ochrony na morzu, w tym w zakresie działań ratunkowych podejmowanych w reakcji na katastrofę, niezbędne jest zwiększenie interoperacyjności i polepszenie łączności między wszystkimi istotnymi podmiotami na szczeblu krajowym.
- (3) Koordinacja na szczeblu krajowym: zwiększoną samorządność w odniesieniu do kwestii związanych z nadzorem morskim należy w pierwszym rzędzie osiągnąć na szczeblu krajowym. W tym celu zaleca się, aby organy o ugruntowanej pozycji jako

⁷ Np. AIS, LRIT.

⁸ Np. BSRBCC, BSBC.

⁹ Np. SafeSeaNet, EU LRIT Data Center, CleanSeaNet, VMS, EUROSUR.

¹⁰ Np. MSSIS, VR-MTC, SUCBAS.

¹¹ Np. MAOC-N, CeCLAD, system informatyczny FRONTEX.

¹² Dyrektywa Rady 2002/59 zmieniona dyrektywą nr 2009/17 art. 22a.

„sektorowy ośrodek informacyjny” posłużyły jako interfejs w ramach wspólnego mechanizmu wymiany informacji.

- (4) Współpraca na szczeblu międzynarodowym i regionalnym tworząc interfejs łączący poszczególne systemy nadzoru morskiego w UE należy poświęcić odpowiednio wiele uwagi możliwościom wymiany wybranych elementów informacji z krajami trzecimi. Należy również uwzględnić kwestie ochrony i wzajemności w odniesieniu do tych informacji. W każdym z pięciu basenów morskich (Morza Bałtyckiego, Morza Północnego, Morza Śródziemnego, Morza Czarnego i Oceanu Atlantyckiego) oraz w regionach najbardziej oddalonych występuje szeroka gama określonych zagrożeń. W celu skutecznego sprostania tym zagrożeniom należy podjąć dalsze prace.

4.2. Zasada 2: Budowa ram technicznych umożliwiających interoperacyjność i przysłą integrację

Najlepszym sposobem na budowę „wspólnego mechanizmu wymiany informacji” dla „obszarów morskich” UE są niehierarchiczne ramy techniczne dla systemów monitorowania i nadzoru morskiego. Tego rodzaju architekturę należy zaprojektować na zasadzie opłacalnej interakcji różnych warstw informacji, umożliwiającej uzyskanie precyzyjniejszego obrazu sytuacji zgodnie z wymaganiami danego użytkownika. Architektura systemu musi umożliwiać, między innymi, zbieranie, łączenie, analizowanie i rozpowszechnianie danych oraz zarządzanie nimi na właściwym szczeblu poniżej szczebla centralnego, stosownie do wymaganych środków ochrony (np. informacje wywiadu) i zgodnie z przepisami o ochronie danych, międzynarodowymi przepisami i wymogami funkcjonalnymi. Należy w największym możliwym stopniu wykorzystać istniejące systemy.

4.2.1. Kwestie wymagające uwzględnienia

- (1) Interoperacyjność i łączność między systemami: zamiast gromadzić wszystkie informacje w jednej bazie danych, każde środowisko użytkowników powinno udostępnić swoje dane pozostałym środowiskom użytkowników, którzy ich potrzebują i są uprawnieni, aby je otrzymać. W ten sposób każde środowisko użytkowników powinno stać się wydawcą posiadanych przez siebie informacji oraz, na zasadzie ograniczonego dostępu, abonentem informacji publikowanych przez inne środowiska użytkowników. Architektura powinna umożliwić korzystanie z tych informacji przy użyciu wspólnych norm, umożliwić wszystkim użytkownikom korzystanie z wiarygodnych informacji przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu jedynie autoryzowanym użytkownikom.
- (2) Wykorzystanie systemu wspólnotowego: w przypadku niektórych kategorii informacji łatwiej i taniej jest zbierać i rozpowszechniać dane w sposób scentralizowany. Wszystkie istotne środowiska użytkowników powinny korzystać ze wspólnotowego systemu SafeSeaNet, który należy rozwijać, tak aby stał się on główną platformą wymiany informacji dla obszarów morskich UE w odniesieniu do zawiadomień o przybyciu do portu i wypłynięciu z portu, zawiadomień o towarach niebezpiecznych, zawiadomień dotyczących ochrony na morzu, informacji na temat wypadku i kolizji, AIS, LRIT i monitorowania zanieczyszczeń. Komisja, przy wsparciu grupy sterującej

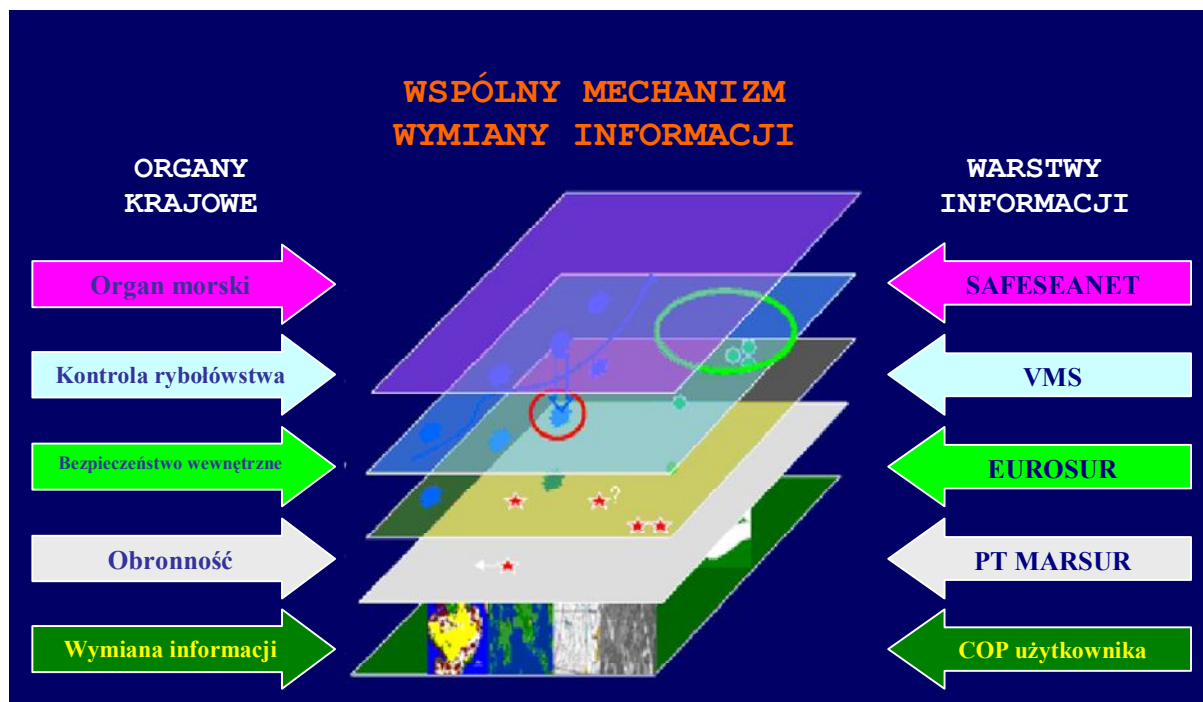
wysokiego szczebla ds. SafeSeaNet, zarządza systemem i wprowadza do niego ewentualne zmiany zgodnie z dyrektywą 2002/59/WE.

- (3) Wykorzystanie systemów sektorowych na potrzeby wymiany informacji niejawnych: jednakże, w odniesieniu do niektórych kategorii informacji, takich jak informacje niejawne, dane wymagające ochrony (np. informacje wywiadu dotyczące bezpieczeństwa wewnętrznego i obronności), należy stosować podejście sektorowe w celu ochrony interesów związanych z bezpieczeństwem danych środowisk użytkowników lub odbiorców. Zasadniczo dane te należy wymieniać na zasadzie ograniczonego dostępu, ograniczając ich wymianę do właściwych środowisk użytkowników. W razie potrzeby oraz stosownie do okoliczności informacje te można wymieniać z innymi środowiskami użytkowników lub odbiorców na szczeblu krajowym zgodnie z prawodawstwem, a także z innym państwem członkowskim przy pomocy systemów wspólnotowych.
- (4) Strategie regionalne: państwa członkowskie powinny rozpatrzyć zasadność wypracowywania zdolności do stworzenia wspólnego obrazu sytuacji w zakresie legalnych i nielegalnych działań na morzu, który wpływałby korzystnie na zdolność do reagowania na szczeblu regionalnym.

4.2.2. Zalecenia

- (1) Ramy techniczne: uwzględniając w pełni kompetencje organów krajowych ustanowione na mocy ustawodawstwa krajowego i wspólnotowego, przedmiotową architekturę należy zaprojektować jako opłacalne połączenie różnych warstw informacji w oparciu o interoperacyjność i wspólne normy. Warstwy te powinny dostarczyć użytkownikowi najlepszych technicznych rozwiązań w zakresie dostępu do informacji, bogatych narzędzi eksploracji danych, procesów korelacji oraz zharmonizowanych kryteriów wykrywania prawidłowych i nieprawidłowych zachowań. W tym celu należy uzgodnić interoperacyjne modele danych i normy dotyczące przetwarzania danych, oraz stworzyć bezpieczne łącza komunikacyjne między odpowiednimi użytkownikami danych w oparciu o predefiniowane prawa dostępu.

Przykładowe warstwy informacji (niehierarchiczne):

Zbieranie, łączenie, analiza i rozpowszechnianie danych mogłyby przebiegać w następujący sposób:

- **Zbieranie danych:** Można uniknąć wielokrotnego zbierania przeznaczonych do rozpowszechniania informacji, np. przez organy wojskowe i cywilne, poprzez korzystanie z tych samych narzędzi (naziemnych, satelitarnych, czujników).
 - **Łączenie danych:** Dzięki łączeniu danych możliwe jest zapełnienie luk i zmniejszenie ilości niewiadomych w informacjach otrzymywanych z różnych źródeł.
 - **Analiza danych:** Analizy danych wymagających ochrony należy przeprowadzać osobno.
 - **Rozpowszechnianie danych:** Właściwe informacje powinny trafiać do właściwych decydentów we właściwym czasie. Dostęp do informacji wymaga odpowiednich uprawnień.
- (2) Interoperacyjność a wspólne normy: przedmiotowa architektura wymaga również najlepszych technicznych rozwiązań w zakresie synchronizacji pracy, jakości danych oraz standardowych metodologii w dziedzinie wymiany danych i słownika w oparciu o najlepsze praktyki. Ma to kluczowe znaczenie dla zapewnienia spójności między działaniami UE a działaniami podejmowanymi przez naszych sąsiadów, w szczególności na wspólnych obszarach mórz.
- (3) Agencje UE: odpowiednie agencje UE odgrywają ważną rolę we wspieraniu i koordynacji w ramach swojego środowiska użytkowników. W stosownych przypadkach mogą one służyć również jako ośrodki wymiany informacji.

4.3. Zasada 3: Wymiana informacji między organami cywilnymi i wojskowymi

W celu uniknięcia powielania danych należy prowadzić wymianę informacji dotyczących nadzoru między organami cywilnymi a organami wojskowymi. Mimo świadomości, że oba organy różnią zarówno cele jak i mandaty, na mocy których funkcjonują, wymiana informacji między nimi wymaga wspólnych norm i procedur regulujących dostęp do stosownych informacji i sposób ich wykorzystania, tak aby umożliwić dwustronną wymianę informacji.

4.3.1. Kwestie wymagające uwzględnienia

- (1) wsparcie sił zbrojnych państw członkowskich w zakresie działań cywilnych dotyczących bezpieczeństwa na morzu i bezpieczeństwa wewnętrznego ma istotne znaczenie w odniesieniu do zadań i kompetencji krajowych, regionalnych lub międzynarodowych organów ustanowionych na mocy prawodawstwa krajowego i wspólnotowego i wymaga zwiększonej interoperacyjności oraz poprawy łączności między wszystkimi właściwymi podmiotami. Na podobnych zasadach dane wytwarzane przez organy cywilne mogą okazać się przydatne dla działań wojskowych.
- (2) Warunkiem egzekwowania prawodawstwa krajowego i wspólnotowego jest istnienie zasad prowadzenia działań na pełnym morzu i posiadanie odpowiednich zdolności. Coraz częściej za cenne narzędzie w rękach organów cywilnych uważa się technologie, które dotychczas zwyczajowo wykorzystywane były w celach obronnych, takie jak gromadzenie i analiza zdjęć satelitarnych o wysokiej rozdzielczości, patrole lotnicze, obsługa platform bezzałogowych czy wykrywanie i analiza dźwięków pod wodą. W zamian za to środowiska użytkowników cywilnych mogą dostarczyć środowiskom obronnym wielu istotnych informacji uzyskanych na podstawie wspólnego mechanizmu wymiany informacji i składających się na jednolity obraz sytuacji na morzu.

4.3.2. Zalecenia

- (1) Zwiększona koordynacja: w celu osiągnięcia wymienionych powyżej celów dotyczących rozwoju wspólnego mechanizmu wymiany informacji, należy zapewnić bliską współpracę między Komisją Europejską, państwami członkowskimi oraz tymi potencjalnymi uczestnikami wymiany, których Europejska Wspólnota Obronna wskaże jako właściwych. Ta rozbudowana współpraca przełoży się na kierunki strategii, przy pełnym poszanowaniu ram prawnych każdego środowiska użytkowników.
- (2) Sprawniejsze wykorzystanie wspólnotowych narzędzi nadzoru: upoważnieni użytkownicy cywilni i wojskowi powinni mieć możliwość doboru i uzyskiwania danych z europejskich narzędzi nadzoru na potrzeby nadzoru morskiego. Na szczeblu technicznym wymaga to, stosownie do potrzeb, wspólnych zasad wymiany, gromadzenia i prezentacji tych informacji poszczególnym użytkownikom.
- (3) Dane z przestrzeni kosmicznej: Europa angażuje się w rozwój własnych zdolności operacyjnych w zakresie obserwacji ziemi poprzez Globalny monitoring środowiska i

bezpieczeństwa (GMES). Poprawa obrazu sytuacji na morzu przy wykorzystaniu potencjału kosmicznego może wspomóc działania prowadzone przez organy cywilne i wojskowe, takie jak monitorowania ruchu na morzu, zanieczyszczenia morza oraz walka z nielegalnymi działaniami na morzu. Już dziś obserwacje z kosmosu wykorzystuje się do monitorowania zanieczyszczenia morza w ramach systemu CleanSeaNet obsługiwanego przez EMSA. Kwestiami tymi zajmuje się także GMES propagując ich praktyczne zastosowanie w zakresie bezpieczeństwa w ramach nadzoru zewnętrznych granic morskich UE i wspierania zewnętrznych działań UE.

4.4. Zasada 4: Szczegółowe przepisy prawa

W unijnym i krajowym prawodawstwie należy zidentyfikować przeszkody utrudniające wymianę danych dotyczących monitorowania i nadzoru służącą uruchomieniu wspólnego mechanizmu wymiany informacji. Usuwając te przeszkody należy zwrócić należytą uwagę, między innymi, na poszanowanie poufności danych, kwestie związane z prawami własności intelektualnej i ochrona danych osobowych oraz z własnością danych zgodnie z krajowym i międzynarodowym prawem.

4.4.1. Kwestie wymagające uwzględnienia

- (1) Przetwarzanie danych osobowych: różne działania wymienione w poprzednich częściach mogą wiązać się z przetwarzaniem danych osobowych. W ramach wspólnego mechanizmu wymiany informacji należy przestrzegać przepisów prawa o ochronie danych osobowych obowiązujących w Unii Europejskiej¹³. Dane osobowe należy gromadzić w legalnym celu oraz wykorzystywać i przysyłać zgodnie z celem, dla którego zostały one zebrane.
- (2) Wymogi w zakresie poufności: znacząca ilość danych dotyczących morskiej sprawozdawczości i morskiego nadzoru okazuje się być niejawną lub wymaga traktowania jako informacje poufne (tajemnica handlowa). W odniesieniu do wymogu poufności główną przeszkodą jest jednoznaczny charakter przepisów o poufności dotyczących niektórych z kluczowych dla monitoringu i nadzoru instrumentów. W rezultacie przetwarzanie tego rodzaju danych i dalsza ich dystrybucja wymagać będą gwarancji, że odbiorcy tych danych podlegają tym samym zobowiązaniom w zakresie poufności i tajemnicy zawodowej, tak jak ma to miejsce w przypadku obowiązujących przepisów LRIT.
- (3) Wymiana danych między organami cywilnymi/wojskowymi: w odniesieniu do ewentualnej wymiany informacji i danych między poszczególnymi organami (w tym organami wojskowymi) należy wnikliwie przeanalizować możliwości zagwarantowania nienaruszalności informacji poufnych, poufnych danych

13 Dyrektywa 95/46/WE w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31, oraz krajowe przepisy wykonawcze do niej; Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych, Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1; Konwencja Rady Europy z dnia 28 stycznia 1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, Seria Traktatów Europejskich nr 108. Konwencję tą uzupełniono protokołem dodatkowym do Konwencji dotyczącym organów nadzoru i transgranicznego przepływu danych, Seria Traktatów Europejskich nr 181 z 8.11.2001, oraz zaleceniem Rady Europy nr R(87) z dnia 17 września 1987 regulującym wykorzystywanie danych osobowych w sektorze policji.

biznesowych, informacji związanych z dochodzeniami w sprawach karnych i ochroną danych osobowych.

4.4.2. *Zalecenia:*

- (1) Aby zapewnić pewność prawa wszystkim zaangażowanym podmiotom proponuje się, aby każdy mechanizm służący transgranicznej wymianie danych z poszczególnych istniejących baz danych tworzony był na podstawie jasnych ram prawnych opartych na zasadzie ograniczonego dostępu, określających co najmniej charakter wymienianych danych, uprawnienia podmiotów dostarczających dane, cele (i metody) wymiany oraz potencjalnych odbiorców danych, a także, w odpowiednich przypadkach, zawierających niezbędne instrumenty ochronne w zakresie poufności i ochrony (określonych) danych i ochrony danych osobowych, oraz uwzględniających stosowane na szczeblu UE przepisy prawne i systemy operacyjne.
- (2) Przetwarzanie danych osobowych do celów wojskowych, bezpieczeństwa państwowego i egzekucji prawa karnego to temat nie mieszczący się obecnie w ogólnych ramach prawnych dotyczących ochrony danych. Kwestie ochrony danych można jednakże rozwiązywać przy pomocy środków doraźnych uwzględnianych w określonych instrumentach prawnych z wymienionych dziedzin, zarówno na szczeblu wspólnotowym jak i państw członkowskich¹⁴. W związku z tym w przypadku przewidywanej wymiany danych osobowych pomiędzy organami objętymi obowiązującymi ramami prawnymi dotyczącymi ochrony danych (np. organy odpowiedzialne za rybołówstwo) a organami niemieszczącymi się (obecnie) w tych ramach (np. organy wojskowe, odpowiedzialne za bezpieczeństwo państwowe), niezbędne będą dodatkowe instrumenty ochronne.

5. PERSPEKTYWY

Celem omówionych powyżej zasad przewodnich rozwoju wspólnego mechanizmu wymiany informacji dla obszarów morskich UE jest wywołanie refleksji na szczeblu unijnym i państw członkowskich. Opracowanie to powinno uwzględniać wszystkie środowiska użytkowników, tak aby w jasny sposób określono ich potrzeby oraz strategie niezbędne, by sprostać tym potrzebom. W tym celu służby Komisji współpracują z zespołem ekspertów (Wise Pen Team) z Europejskiej Agencji Obrony w ramach wspólnego mandatu uprawniającego do sporządzania sprawozdania na temat nadzoru morskiego.

Proponuje się, aby w tym kontekście ustanowiono trwałe i zorganizowany model współpracy między poszczególnymi podmiotami w UE ze sfery cywilnej i wojskowej państw członkowskich w celu wypracowania innowacyjnych rozwiązań w oparciu o istniejące ramy prawne. Tego rodzaju koordynacja mogłaby przyczynić się do zwiększenia interoperacyjności i poprawy łączności między systemami cywilnymi i wojskowymi.

¹⁴ Decyzja ramowa Rady 2008/977/JHA z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, Dz.U. L 350 z 30.12.2008, s. 60.

Proponuje się, aby prace na rzecz rozwoju wspólnego mechanizmu wymiany informacji prowadzone były na forum Grupy ekspertów z państw członkowskich ds. zintegrowanego nadzoru morskiego, funkcjonującej w ramach Komisji Europejskiej, w zgodności z innymi pracami prowadzonymi przez grupy sektorowe i komitety w podlegających im dziedzinach. W szczególności grupa ta miałaby się zajmować architekturą systemu wymiany informacji między poszczególnymi systemami sektorowymi uwzględniając obowiązujące ramy prawne i zgłębiając przeszkody technologiczne i proceduralne utrudniające wymianę informacji.

Budowa wspólnego mechanizmu wymiany informacji nie powinna w żaden sposób ograniczać rozwoju istniejących i planowanych sektorowych systemów informatycznych, w tym ich rozbudowy, pod warunkiem uwzględnienia potrzeby interoperacyjności umożliwiającej wymianę informacji z innymi właściwymi systemami.

Zgodnie z podejściem interaktywnym, do zasad przewodnich można wprowadzać zmiany, w szczególności w świetle rezultatów następujących trzech projektów, których realizacja ma służyć ocenie zdolności użytkowników z poszczególnych państw członkowskich i środowisk użytkowników do wymiany informacji.

- (1) Projekt pilotażowy dotyczący integracji nadzoru morskiego w granicach Morza Śródziemnego i jego atlantyckich dróg dostępu¹⁵. Celem tego dwuletniego projektu jest sprawdzenie zdolności sześciu państw członkowskich z tego regionu do wymiany informacji dotyczących nadzoru w ramach kontroli granicznej, walki z przemytem narkotyków, walki z terroryzmem, walki z przemytem nielegalnych towarów i zapobiegania zanieczyszczaniu morza. Przewiduje się uruchomienie projektu pod koniec 2009 r.
- (2) Projekt pilotażowy dotyczący integracji nadzoru morskiego w basenach morskich Europy Północnej¹⁶, którego cele i okres realizacji są podobne do wymienionego powyżej projektu pilotażowego realizowanego w granicach Morza Śródziemnego.
- (3) Zgodnie z programem prac na rok 2010, w ramach siódmego programu ramowego w dziedzinie badań i rozwoju (temat „bezpieczeństwo”), opublikowano zaproszenie do składania wniosków dotyczących programu demonstracyjnego służącego głębokiej integracji, autoryzacji i prezentacji rozwiązania typu „sieć systemów” w dziedzinie nadzoru granic morskich. Główne uwzględnione kwestie to wykrywanie małych statków, łączenie informacji w celu wykrywania nieprawidłowości, interoperacyjność i przystępność kosztów. Rozwiązanie to zostanie wypróbowane na wybranym obszarze zewnętrznej granicy morskiej, wskazując – z technicznego punktu widzenia – drogę dalszego rozwoju wspólnego mechanizmu wymiany informacji dla obszarów morskich UE. Ponadto w ramach tematu siódmego programu ramowego „przestrzeń kosmiczna” opublikowano zaproszenie do składania wniosków dotyczących opracowania dla systemu globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa (GMES) przedoperacyjnych funkcjonalności w dziedzinie nadzoru morskiego.

W dokumencie roboczym służb Komisji załączonym do niniejszego komunikatu znajduje się wykaz dodatkowych inicjatyw UE związanych z integracją nadzoru morskiego.

¹⁵ Zaproszenie do składania wniosków MARE/2008/13

¹⁶ Zaproszenie do składania wniosków MARE/2009/41

6. WNIOSKI

Zintegrowane podejście do nadzoru morskiego powinno zwiększyć skuteczność organów odpowiedzialnych za działania na morzu, poprzez udostępnienie dodatkowych narzędzi i informacji niezbędnych do realizacji ich zadań. Efektem tych działań powinno być zwiększenie skuteczności działań i obniżenie kosztów operacyjnych. W obliczu rosnącej konieczności wykrywania, identyfikacji, śledzenia i przechwytywania, między innymi, nielegalnej imigracji, nielegalnych połowów, a także zapobiegania wypadkom na morzu, chronienia środowiska i wspierania handlu potencjalne oszczędności na szczeblu UE okazują się znaczące. Korzyści płynące z tego procesu będą miały pozytywne skutki dla bezpieczeństwa narodowego, ochrony i bezpieczeństwa na morzu, ochrony środowiska morskiego, kontroli granicznych i – w ogólnym wymiarze – na egzekucję prawa.

Dlatego też Komisja zwraca się do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów o:

- wsparcie celów przedstawionych w niniejszym komunikacie,
- niezmiennie stosowanie proponowanego podejścia w obszarach podlegających ich kompetencjom.